

החוג למוסיקה

יום א', 1 בינואר 2017, בשעה 19:00
אולם 207, במשכן לאמנויות ע"ש ד"ר ראובן הכט

רסיטל צ'לו

בנגינת

לוקס פלס (Lucas Fels)

בתכנית:

- ג'ונתן הארווי (Jonathan Harvey): *Curve with plateau* (1982)
- אנו פופה (Enno Poppe): *שתיים-עשרה (Zwölf)* (2014)
- יובל שקד: *רימודו (RhyMoDo)* (1982/83)
- ביאט פורר (Beat Furrer): *סולו (Solo)* (2000)

משך הקונצרט כשעה

מוצאה של ההשראה ליצירה בדגם שכבתי של האישייות האנושית. בתחתית הרגיסטר של הצ'לו נמצאת הפיסיות – זרועות, רגליים, שרירים ועוד. ברגיסטר הטנור שוכנים התשוקה והלהט. מעליו נמצאת מישור המחשבה, והוא נעשה יותר ויותר מזוקק ומעודן ככל שהוא מתקדם לפסגות הרגיסטר של הכלי, ושם מוצע מישור הנשגבות והעל-טבעיות. הקו מתעקל, שב לנקודת המוצא שלו ומגיע לקצו בהצבעה על אופן מוות.
(ג'ונתן הארווי; תרגום: יובל שקד)

ג'ונתן הארווי נולד בסאטון קולדפילד (Sutton Coldfield), אנגליה ב-1939. הוא למד בהדרכת בנג'מין בריטן (Britten), ארווין שטיין (Stein), הנס קלר (Keller) ומילטון בביט (Milton Babbitt). בשנים 1966 ו-1967 השתלם בדרמשטט בקורסי הקומפוזיציה בהדרכת שטוקהאוזן (Stockhausen). הארווי נמנה עם חלוצי המוסיקה האלקטרונית ויצר באמצעיה במשך עשרות שנים. מכלול יצירתו מקיף מוסיקה סימפונית, מוסיקה קאמרית, אופרות ומוסיקה כניסייתית. נפטר בלויס (Lewes), אנגליה, ב-2012.

המספר המיתולוגי 12 עובר כחוט השני לאורך אלפי שנים. לכן, הוא מרתק כל כך. יצירתי קשורה למיניאטורות לפסנתר *Douze notations* (שנים-עשר תיוויים) מאת פייר בולז (Pierre Boulez) ומוקדשת לו. היא מלאת הומור. יש לי עניין מתמיד בתהליכי הצמיחה של תאי-צליל לכלל מבני צליל גדולים. כל אחת מ-12 המיניאטורות שלי ארוכה מעט מקודמתה וצומחת ממנה. תהליך צמיחה זה נקטע פעם אחר פעם. המיניאטורה הראשונה (משכה כשלוש שניות) מכילה בעצם את החומר של היצירה השלמה. סדרת המיניאטורות דומה לסדרת תצלומים המציגה רגעים בתהליך של צמיחה.
(יובל שקד, על פי ריאיון עם המלחין שנערך בברלין ב-11 במרס 2015, – https://www.youtube.com/watch?v=g6AwV_yYKxY)

אנו פופה למד קומפוזיציה וניצוח בבית הספר הגבוה לאמנויות בברלין. עם מוריו נמנו פרידריך גולדמן (Goldmann) וגוסטה ניווירט (Neuwirth). אחר כך השתלם בסינתזה של צליל ובקומפוזיציה אלגוריתמית באוניברסיטה הטכנית של ברלין וב-ZKM בקרלסרוהה (Karlsruhe). משנת 1998 הוא משמש כמנצח של אנסמבל מוזאיק (Mosaik). הוא מפיע כמנצח אורח עם אנסמבלים בכירים אחרים. בשנים 2002-2004 לימד בבית הספר הגבוה למוסיקה ע"ש הנס אייזלר (Eisler) בברלין, ומאז 2010 הוא מלמד בקורסי הקיץ למוסיקה חדשה בדרמשטט ומדריך סמינרים לקומפוזיציה באקדמיה בגראץ (Graz), אוסטריה. בשנת 2008 התמנה לחבר באקדמיה לאמנויות של ברלין.

את היצירה חיברתי בתקופת לימודי בגרמניה, עבור הצ'לנית אולריקה ברנד (Ulrike Brand) והיא ביצעה אותה בנגינת בכורה בעיר קלן, ב-Feedback Studio, ב-11.4.1983. במלאכת הקומפוזיציה שימשו עקרונות ורעיונות משלושה תחומים: מקצב (rhythm) ומשקל, מודאליות (modality) ודודקאפוניה (dodecaphony). ניסיתי אז לפלס דרך משלי בסבך של

מורכבויות, מקצתן סותרות הדדית, ולאחר לעצמי קרחת יער מוארת באפלה רוגשת. ההברות הפותחות של שלושת המושגים מרכיבות את כותרת היצירה.
(יובל שקד)

יובל שקד נולד ב-1955 בקבוצת גזר. למד באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בתל-אביב (קומפוזיציה אצל אבל ארליך וסרג'יו נטרא) ובבית הספר הגבוה למוסיקה בקלן (Cologne), גרמניה המערבית (אצל מאוריצי קאגל, Kagel). משנת 2000 מלמד באוניברסיטת חיפה. בשנים 2011-2015 שימש ראש החוג למוסיקה ומ-2016 הוא ראש בית הספר לאמנויות. בשנים 2010, 2012 ו-2014 הדריך סמינר בביתו, תיאוריה ואסתטיקה ולימד קומפוזיציה במסגרת קורסי הקיץ למוסיקה חדשה בדרמשטט. שקד חיבר כתבים רבים. מתגורר בפרדס-חנה, אב לארבעה וסב לשניים.

ביאט פורר: *סולו (Solo) (2000)*

(Beat Furrer, נולד ב-1954)

בדרך כלל, יד שמאל של נגן צ'לו מפעילה לחץ על המיתרים כדי להצמידם אל צוואר הכלי ומעשירה את הצליל בוויבראטו. ביצירה *סולו* היא מקבלת תפקיד מיוחד משלה ונעשית קול. האוטונומיה של כל אחת מהידיים מסגירה את רב-השכבתיות הסמויה של היצירה. יד שמאל מנגנת זוגות צלילים, תוך כדי הפקת רעש, ויד ימין מקפיצה את הקשת על גבי המיתרים ומפיקה בפריטה צלילי פלאז'ולט חרישיים. צלילים דשנים בנגינת קשת נשמעים לראשונה רק אחרי ששלושת הקולות הנ"ל חולקו, החומרים הוצגו והשאלות המהותיות נשאלו. צלילים שונים בתכלית אלה מאלה מנוגנים בו-זמנית וכל אחד מהם בטמפו משלו.

המונולוג של נגן הצ'לו נקטע בהזדמנויות אחדות באמצעות פיגורות פשוטות החודרות לתוכו. בהתחלה, הקטיעה מתבצעת על ידי גליסנדו כפול ארוך, שנכח עוד קודם כאמצעי פיסוק זריז. אחר כך מתבצעת הקטיעה שוב ושוב באמצעות הפסקים ממושכים. באמצעה מגיעה היצירה לקיפאון גמור. הצ'לן הוגה עיצורים מתמשכים וממזג בהם את קולות החיכוך של הקשת – זוהי הפרעה, יותר ממשענת.

היצירה *סולו* היא בבחינת ניסיון חוזר לעשות משהו אחר לגמרי ממטריצה ששימשה את המלחין ביצירות קודמות. פורר משתמש באותו מערך קווים (הוא צועד באותו יער), אך הולך בשבילים חדשים, בוחר פרספקטיבות חדשות, מדגיש היבטים חדשים.

במהלכה של היצירה, החזרות נעשות מרוכזות. יש בהן "משהו מכאני ברוטאלי" (כדברי המלחין) והן מבטאות ניסיון לעשות דבר-מה "בדיוק באותו אופן ולהרוס בכך את משמעותו". המלחין אמר: "כשאני, כמראיין, נאלץ לחזור על משפט, המשפט שאני משתדל לחזור עליו נבוב לחלוטין. הוא משולל כל משמעות וכופה עליי להקשיב לעצמי בדרך חדשה לגמרי. הקול נשמע מוזר. למעשה, זוהי תופעה מורכבת מאוד. היא מוכיחה עד כמה חזרה היא גם הפשטה וכיצד היא נותרת רעיון". לקראת סוף היצירה החזרות מכרסמות ומפוררות את השטף שלה. מה שהתחיל כמונולוג מסתיים בלא כלום.
(בירן גוטשטיין, Björn Gottstein; תרגום: יובל שקד)

ביאט פורר נולד ב-1954 בשפהאוזן (Schaffhausen), שווייץ. ב-1975 עקר לווינה, ושם למד באקדמיה למוסיקה – קומפוזיציה אצל רומן האובנשטוק-רמתי (Haubenstock-Ramati) וניצוח אצל אוטמר זויטנר (Suitner). ב-1984 נמנה עם מייסדי של אנסמבל Klangforum ונעשה למנהלו האמנותי. מ-1992 הוא פרופסור לקומפוזיציה בגראץ (Graz).

לוקס פלס נולד בלראך (Lörsch) ולמד נגינה בצ'לו אצל כריסטוף הנקל (Henkel) בפרייבורג (Freiburg), גרמניה, אנר בילסמה (Bijlsma) באמסטרדם ואמדיאו באלדובינו (Baldovino) בפייזולה (Fiesole), איטליה. הוא מופיע ברחבי העולם, ביצע עד כה כבר הרבה יותר מאלף יצירות בביצועי בכורה והקליט יותר ממאה תקליטורים של מוסיקה קאמרית וסולנית מן המאות ה-20 וה-21. ב-1985 נמנה עם יוזמי הקמתו של אנסמבל רשרש (recherche). הוא היה צ'לן ההרכב מאז עד 2005. משנת 2006 הוא הצ'לן של רביעיית ארדיטי (Arditti). בשנת 2013 התמנה פרופסור לאינטרפרטציה ולתיווך של מוסיקה חדשה בבית הספר הגבוה למוסיקה ולאמנויות הבימה בפרנקפורט. לוקס פלס הדריך כיתות אמן ונתן הרצאות באוניברסיטאות רבות.

הקונצרט נערך בסיועו הנדיב של מכון גתה

הקונצרטים הבאים:

יום שני, 2 בינואר 2017, 19:00, אודיטוריום מוזיאון הכט

מפגש מקהלות מטה אשר, אוניברסיטת חיפה, Colla Voce (ארה"ב), בניצוח תומר הישג

יום ראשון, 8 בינואר 2017, 14:15, אודיטוריום מוזיאון הכט

במסגרת "סדרת הקונצרטים האוניברסיטאית"

קונצרט מיצירות מוצרט, הנדל, באך, ראוול, איבר וגלינקה

בנגינת שלישיית נבל: אסתי רופא, חליל; שירה מני, צ'לו; גתית בועזסון, נבל

הכניסה חפשית

לקבלת הזמנות לכל אירועי בית הספר לאמנויות – קונצרטים, תערוכות והצגות –

כתבו בבקשה ל- gmichal@univ.haifa.ac.il והצטרפו לרשימת התפוצה.

בית הספר לאמנויות, אוניברסיטת חיפה

המשכן לאמנויות, אוניברסיטת חיפה

